

एतैलपायिकादिवन्जपापाय अभ्युदयायेत्यर्थः पारावतादयः सर्वे पक्षिविशेषा एव ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ शारणिकस्य रक्षणार्थिनः ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ प्रसाधनं केशानां संस्कारादिकं ॥ २० ॥ पानीयस्य क्रियास्नानं नक्तं स्नायादिति गृहे रात्रौ शिरःस्नाननिषेधः ॥ २१ ॥ पानानि पातुं योग्यानीत्यर्थः चावदातानि इति गौडपाठः अवदातानि निर्मलान्यपिशोषाणि वर्जनीयानीत्यर्थः सौहित्यमातृमिभोजनं परस्य न कर्त

गृहे पारावताधन्याः शुकाश्च सहस्रारिकाः ॥ गृहेष्वेतेन पापाय तथा वै तैलपायिकाः ॥ उद्दीपकाश्च गृध्राश्च कपोताश्च मरास्तथा ॥ १४ ॥ निविशेयुर्यदा तत्र शांतिमेव तदा चरेत् ॥ अमंगल्यानि चैतानि तथा क्रोशो महात्मनां ॥ १५ ॥ महात्मनोति गुल्यानि न वक्तव्यानि कर्हिचित् ॥ अगम्याश्च न गच्छेतराज्ञः पत्नीं सखीं स्तथा ॥ १६ ॥ वैद्यानां बालवृद्धानां भृत्यानां च युधिष्ठिर ॥ बंधूनां ब्राह्मणानां च तथा शारणिकस्य च ॥ १७ ॥ संबन्धिनां च राजेन्द्र तथा युर्विदते महत् ॥ ब्राह्मणस्थपतिभ्यां च निर्मितं यन्निवेशनं ॥ १८ ॥ तदा वसेत्सदा प्राज्ञो भवार्थी मनुजेश्वर ॥ संध्यायां न स्वपेद्राजं विद्यां च समाचरेत् ॥ १९ ॥ न भुंजीत च मेधावी तथा युर्विदते महत् ॥ नक्तं न कुर्यात्पित्र्याणि भुक्त्वा चैव प्रसाधनं ॥ २० ॥ पानीयस्य क्रिया नक्तं न कार्या भूतिमिच्छता ॥ वर्जनीयाश्चैव नित्यं सक्तवो निशि भारत ॥ २१ ॥ शेषाणि चैव पानानि पानीयं चापि भोजने ॥ सौहित्यं न च कर्तव्यं रात्रौ न च समाचरेत् ॥ २२ ॥ द्विजच्छेदं न कुर्वीत भुक्तान च समाचरेत् ॥ महाकुले प्रसूतां च प्रशस्तां लक्षणेस्तथा ॥ २३ ॥ वयस्थां च महाप्राज्ञः कन्यामावोढुमर्हति ॥ अपत्यमुत्पाद्य ततः प्रतिष्ठाप्य कुलंतथा ॥ २४ ॥ पुत्राः प्रदेयाज्ञानेषु कुलधर्मेषु भारत ॥ कन्या चोत्पाद्य दातव्या कुलपुत्राय धीमते ॥ २५ ॥ पुत्रानिवेश्याश्च कुलाद्रृत्यालभ्याश्च भारत ॥ शिरस्नातोऽथ कुर्वीत दैवं पित्र्यमथापि च ॥ २६ ॥ नक्षत्रेण च कुर्वीत यस्मिन् जातो भवेन्नरः ॥ न प्रोष्ठपदयोः कार्यं तथा ग्रेये च भारत ॥ २७ ॥ दारुणेषु च सर्वेषु प्रत्यरिं च विवर्जयेत् ॥ ज्योतिषेयानि चोक्तानि तानि सर्वाणि वर्जयेत् ॥ २८ ॥ प्राङ्मुखः श्मश्रुकर्माणिकारयेत्सु समाहितः ॥ उदङ्मुखो वाराजेन्द्र तथा युर्विदते महत् ॥ २९ ॥ परिवादं न ब्रूयात्परेषां मात्मनस्तथा ॥ परिवादोऽत्यधर्माय प्रोच्यते भरतर्षभ ॥ ३० ॥

व्यं आत्मनश्च न समाचरेत् ॥ २२ ॥ द्विजच्छेदं पक्षिवधं न कुर्वीत तर्हि पक्षिमांसमेव न भोक्तव्यमिति फलितमित्याशंक्याह भुक्तान समाचरेदिति द्विजान् भुक्त्वा पितच्छेदं न समाचरेत् कयक्रीतमेव मांसं भक्ष्यं न तु स्वयं हिंसाकार्येत्यर्थः भुक्त्वा पानं समाचरेदिति पाठे भोजनांतैतत्क्रंजलं वापेयमित्यर्थः ॥ २३ ॥ २४ ॥ ज्ञानेषु बहुज्ञाननिमित्तं पुत्रादेया विद्वत्सु समर्पणीयाः ॥ २५ ॥ कुलात्सकुलसंबन्धेन निवेश्या विवाहाः लभ्यालंभनीयाः ॥ २६ ॥ आग्नेये कृत्तिकायां ॥ २७ ॥ प्रत्यरिं स्व नक्षत्रादि नक्षत्रं यावद्गणयित्वा नवभिर्भागे तत्पंचमीतारा प्रत्यरिः ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥

* विष्णुमुखा वडवागुळ इति प्रसिद्धाः